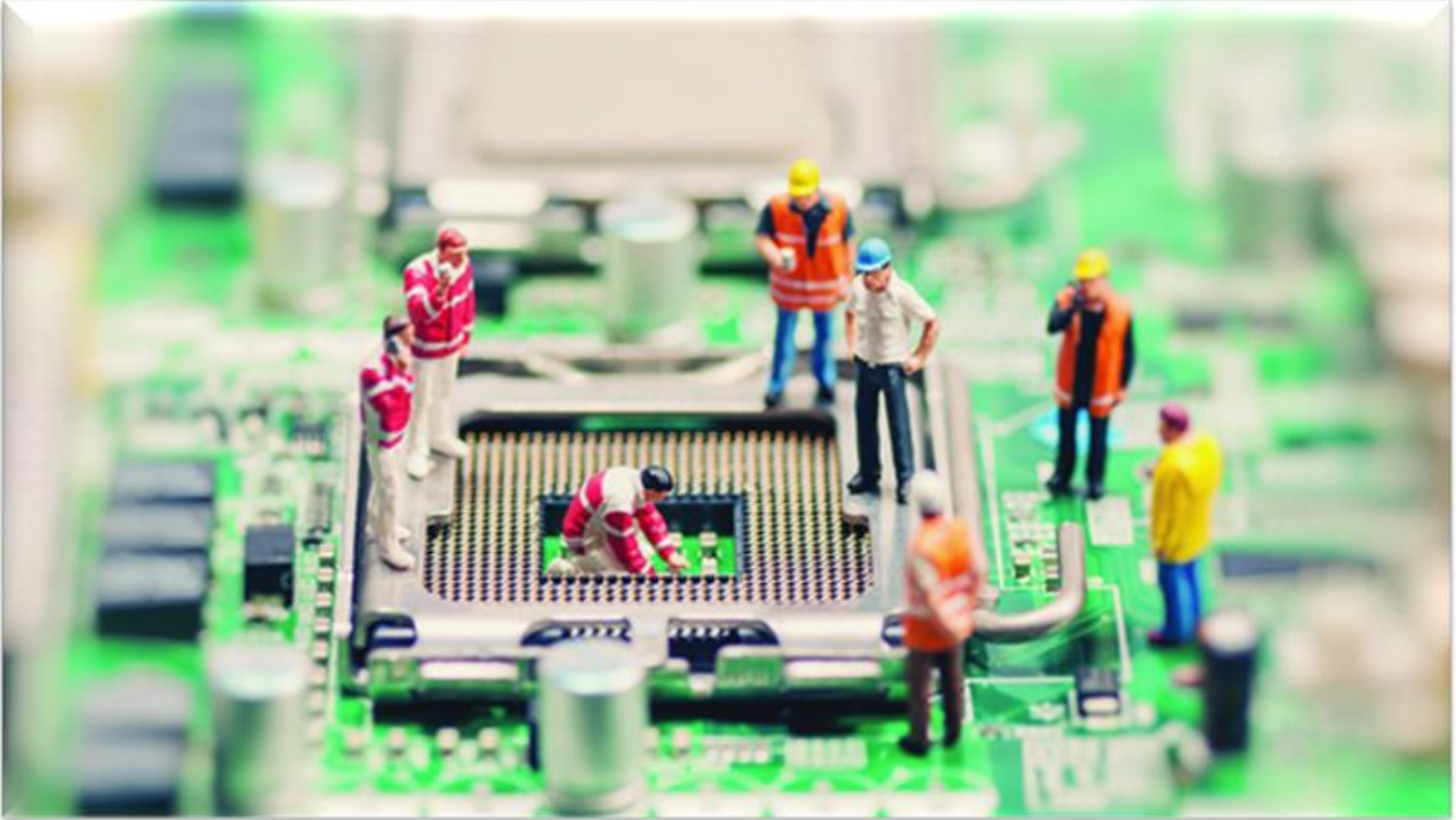

ELEKTRONİK SEKTÖRÜ

TEM- 2025 TEMMUZ

DIŞ TİCARET AÇIĞI

Cumhuriyetin 100. yılında

AlmıŐız, satmıŐız; peki sonuç nedir? Ne yazık ki bu 100 yıllık dönemde sanayicimizin ana oyuncusu olduğu bu dış ticaret faaliyetlerinden **1.6 trilyon dolar** zarar etmiŐ bulunmaktayız.

Yıl	İHRACAT	İTHALAT	Dış Ticaret Dengesi	İhracatın İthalatı KarŐılama Oranı
1923	50 790	86 872	-36 082	58,5
...
1930	71 380	69 540	1 840	102,6
...
1946	214 580	118 889	95 691	180,5
...
1950	263 424	285 664	-22 240	92,2
...
1960	320 731	468 186	-147 455	68,5
...
1970	588 476	947 604	-359 128	62,1
...
1980	2 910 122	7 909 364	-4 999 242	36,8
...
1990	12 959 288	22 302 126	-9 342 838	58,1
...
2000	27 774 906	54 502 821	-26 727 914	51,0
...
2014	157 610 158	242 177 117	-84 566 959	65,1
2015	143 838 871	207 234 359	-63 395 487	69,4
2016	142 529 584	198 618 235	-56 088 651	71,8
2017	156 992 940	233 799 651	-76 806 711	67,1
2018	167 920 613	223 047 094	-55 126 481	75,3
2019	180 870 841	210 346 890	-29 476 049	85,9
2020	169 657 940	219 514 373	-49 856 433	77,3
2021	225 264 314	271 422 758	-46 158 444	82,9
2022	241 171 899	363 710 987	-109 539 088	66,3
2023	255 412 194	361 710 987	-106 351 679	70,6

- Türkiye'nin sadece **1930 – 1946** yılları arasında 15 yıllık bir dönemde dış ticaret fazlası vermiŐ olduğunu görüyoruz. Bu dönemin 2. Dünya savaŐı dönemi olduğunu hatırlamamız lazım.
- Oransal olarak %180 ile ve mutlak değer olarak 95 Milyon USD ile en yüksek dış ticaret fazlasını 1946 yılında verdiğimizi görüyoruz. Asıl dikkat çekici olan Türkiye bu yıldan sonra hiçbir zaman dış ticaret fazlası vermemiŐtir.
- Oransal olarak ihracatın ithalatı karŐılama oranının en düşük olduğu yıl %29,5 ile 1975 yılıdır.
- En yüksek dış ticaret açığı ~110 Milyar USD ile 2022 yılında vermiŐtir.
- 10 yıllık dönemler halinde incelediğimizde gelişim performansı açısından en başarılı yıllarının (1980-1989) arasındaki yıllar olduğu ihracatımızda en yüksek artıŐı bu yıllar arasında %399 ile nerede ise dört kat bir artıŐ başarısı göstermiŐtir. Aynı dönemde ithalat artıŐı %200 de kalmıŐtır.

DIŞ TİCARET AÇIĞI ABD NE YAPIYOR

SORUN

- ABD dış ticaret açığı, son 15 yılda genelde **-500 ile -950 milyar USD** arasında seyretmiŐtir.
- Pandemi sonrası dönem (2020–2022) açığı zirveye çıkmıŐ, 2024'te yeniden yükseklik kazanmıŐtır.
- Açığın büyük kısmı mal ticaretinden kaynaklanırken, hizmetlerdeki sürekli fazlalar bunu kısmen telafi etmektedir

zet Tablosu

lke/Grup	Tarife Oranı	BaŐlangıç/Etki Tarihi
Japonya, Güney Kore, ... (14)	25–40 %	1 AĞustos 2025
Çin	%145 → %30 (geçici)	Nisan → 12 Mayıs 2025
Kanada & Meksika	%25 (enerji hariç)	1 Őubat 2025
Venezuela petrol ithalatçıları	%25	2 Nisan 2025
ABD genel ortalama tarifesi	%17.6	Temmuz 2025 itibarıyla

Ne Anlama Geliyor?

- ABD, "dengeli ticaret" hedefi ile mütekabiliyet esaslı tarifeleri geniŐletiyor.
- Çin'e uygulanan yüksek tarifeler, karŐıllıklı geçici anlaŐmalarla yumuŐatıldı.
- Kanada-Meksika-Güney Kore gibi büyük ticaret partnerlerine yönelik tarife adımları ise istisnalar içeriyor.
- Ek olarak, Venezuela petrol ithal eden ülkeler de dolar tkenimini azaltmak adına tarife altına alındı.

ELEKTRONİK SEKTÖRÜ

Tablo 1: Sektörün Alt Grupları

NACE KODU	AÇIKLAMA
2611	Elektronik bileşenlerin imalatı
2612	Yüklü elektronik kart imalatı
2620	Bilgisayar ve bilgisayar çevre birimleri imalatı
2630	İletişim ekipmanlarının imalatı
2640	Tüketici elektroniği ürünlerinin imalatı
2651	Ölçme, test ve seyrüsefer amaçlı alet ve cihazların imalatı
2652	Kol saatlerinin, masa ve duvar saatlerinin ve benzerlerinin imalatı
2660	Işınlama, elektro medikal ve elektro terapi ile ilgili cihazların imalatı
2670	Optik aletlerin ve fotoğrafik ekipmanların imalatı
2680	Manyetik ve optik kaset, bant, CD, vb. ortamların imalatı

(Kaynak: NACE Rev.4)

Tablo 2: Alt Gruplarda Dünya Dış Ticareti 2023

NACE KODU	AÇIKLAMA	Milyar \$
2611	Elektronik bileşenlerin imalatı	1.294,833
2620	Bilgisayar ve bilgisayar çevre birimleri imalatı	697,683
2630	İletişim ekipmanlarının imalatı	785,311
2640	Tüketici elektroniği ürünlerinin imalatı	296,506
2651	Ölçme, test ve seyrüsefer amaçlı alet ve cihazların imalatı	359,407
2670	Optik aletlerin ve fotoğrafik ekipmanların imalatı	138,772

(Kaynak: trademap.org)

Birçok teknolojik yenilik ve gelişimin elektronik sektöründeki gelişmeler ile büyük bir korelasyonu bulunmaktadır. Hemen hemen tüm sektörler, elektronik alanındaki gelişmeleri kendi içinde yaşanan gelişmelere entegre etmekte ve bu sayede daha hızlı ve teknolojik bir gelişim göstermektedirler. Dolayısıyla, elektronik sektörünün hem yatay hem de dikey bir sektör olduğunu söylemek mümkündür.

Elektronik sektörünün alt grupları ve üretilen başlıca ürünler Ekonomik Faaliyet Koduna (NACE Rev.4) göre Tablo 1. sıralanmıştır.

Tabloda yer alan alt sektörlerin tamamına ait tüm ürünler yüksek teknoloji ürün kategorisi içerisinde yer almaktadır.

2023 yılında küresel elektronik sektörü dış ticareti yaklaşık 3,6 trilyon\$ seviyesi ile dünyanın **en büyük sektörü** olmuştur. Bu rakam nominal ölçekte kabaca 23,5 trilyon\$ olan küresel dış ticaret ekonomisinin yaklaşık %15' ine karşılık gelmektedir. Bu büyüklüğün arkasında teknolojinin açtığı yepyeni pazarlar ve fırsatlar yer almaktadır.

Sektörün dünyadaki dış ticaretinde 2023 yılında en çok 26.11, 26.20, 26.30, 26.40 ve 26.51 ürün gruplarının öne çıktığı görülmektedir. Bu gruplardan dış ticareti en yüksek ürünler şunlardır:

ELEKTRONİK SEKTÖRÜ - DÜNYA

–teknolojisi değilse de– üretiminin büyük bir kısmı Uzakdoğuda yapılıyor.

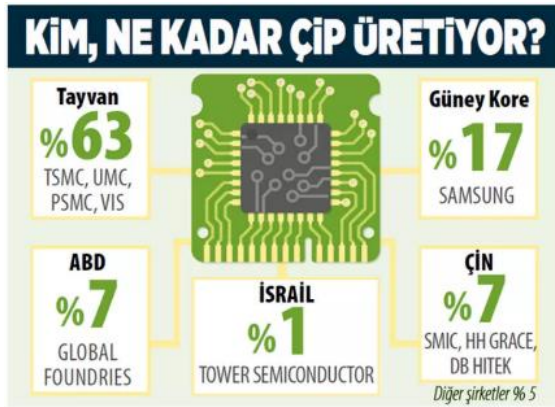

Elektronik Dış Ticaret
~3,6 Trilyon USD

ELEKTRONİK
ASYA Merkezli Üretim
%70

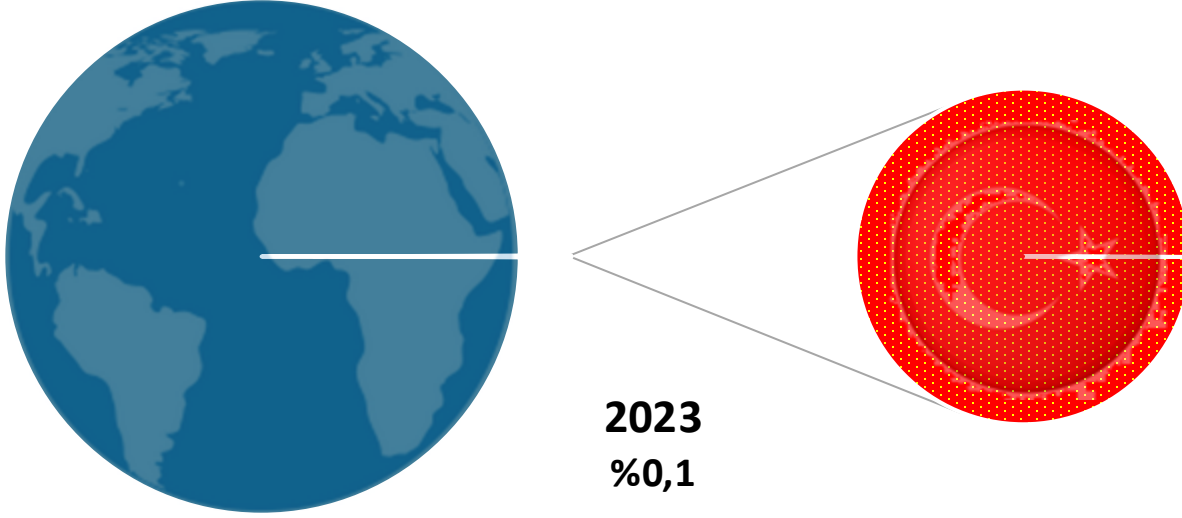
Uzak Doğu Asya Elektronik
ihracatı
~2,4 Trilyon USD

ÇİP
ASYA Merkezli Üretim
%87

ELEKTRONİK SEKTÖRÜ TÜRKİYE

DIŞ TİCARET BÜYÜKLÜK

■ 1. DÜNYA : ~3,6 Trilyon USD

■ 2. TÜRKİYE : ~3,7 Milyar USD

Türkiye Elektronik ithalatı
~17 milyar USD

Türkiye Elektronik ihracatı
~3,7 milyar USD

Elektronik Sektörü (NACE : 26)	
İşyeri Sayısı	2.619
İstihdam	64.136

(Kaynak: TÜİK- Ekonomik faaliyetlere göre temel göstergeler -2023)

ELEKTRONİK SEKTÖRÜ TÜRKİYE

Elektronik sanayiinin sürdürülebilirliği; dış ticaret dengesi, firmalarımızın ve ürünlerimizin rekabetçiliği, nitelikli insan kaynağının sektörde tutulabilmesi ve diğer birçok açıdan sektörün ihracatı büyük önem taşımaktadır. Bu minvalde, elektronik sanayimizin yetkinliğinin artırılması ve sürdürülebilirliğin sağlanması için en önemli hedeflerimizden biri “elektronik sektörünün uluslararası iş birliklerini güçlendirerek sektör ihracatının artırılmasıdır.”

Türkiye elektronik sektörü son yıllarda iç tüketimde daralma olmasına rağmen ihracat odaklı olarak büyümesini sürdürmektedir. Sektör tarafından üretilen ürün yelpazesi oldukça geniş olup tüketici elektroniğinden telekomünikasyon cihazlarına, bilgisayar cihazlarına, profesyonel ve endüstriyel cihazlardan savunma elektroniğine kadar çok sayıda alt sektöre ait ürün üretilmektedir. Teknolojik gelişimin çok hızlı olması sektör tarafından üretilen ürün yelpazesini her geçen gün artırmaktadır. Ürün yelpazesinin gelişmesini özellikle savunma sanayi tarafında yapılan yatırımlar etkili olmuştur.

Tablo 4: 2023 Yılı Elektronik Sektörü Dış Ticareti

NACE	TANIM	İTHALAT (MİLYAR\$)	İHRACAT (MİLYAR\$)	CARİ AÇIK (MİLYAR\$)
2611	Elektronik bileşenlerin imalatı	1,598	0,163	-1,435
2612	Yüklü elektronik kart imalatı	0,241	0,031	-0,210
2620	Bilgisayar ve bilgisayar çevre birimleri imalatı	3,416	0,144	-3,272
2630	İletişim ekipmanlarının imalatı	4,745	0,238	-4,507
2640	Tüketici elektroniği ürünlerinin imalatı	1,854	1,423	-0,431
2651	Ölçme, test ve seyrüsefer amaçlı alet ve cihazların imalatı	3,599	0,612	-2,987
2652	Kol saatlerinin, masa ve duvar saatlerinin ve benzerlerinin imalatı	0,293	0,050	-0,244
2660	Işınlama, elektro medikal ve elektro terapi ile ilgili cihazların imalatı	0,474	0,088	-0,386
2670	Optik aletlerin ve fotografik ekipmanların imalatı	0,639	0,059	-0,580
2680	Manyetik ve optik kaset, bant, cd, vb. ortamların imalatı	0,010	0,004	-0,006
	TOPLAM	16,870	2,110	-14,058

(Kaynak: trademap.org)

ÖNE ÇIKAN NOKTALAR İTHALAT KALEMLERİ

- İletişim ekipmanları (2630) : 4,741 milyar \$.
- Bilgisayar & çevre birimleri (2620) : 2,958 milyar \$.
- Ölçme/test cihazları (2651) : 3,839 milyar \$.
- Tüketici elektroniği (2640) : 2,024 milyar \$.
- Elektronik bileşen (2611) : 1,111 milyar \$.

NACE Kodu	Tanımı	İlgili GTİP Kapsamı	Açıklama
2611	Elektronik bileşen imalatı	8532, 8533, 8541, 8542	Kondansatör, direnç, yarı iletken, çip
2620	Bilgisayar ve çevre birimleri	8471, 8473	Bilgisayarlar, yazıcılar, parça/aksam
2630	İletişim ekipmanları	8517, 8525	Telefon, modem, verici/alıcı cihazlar
2640	Tüketici elektroniği	8528, 8527, 8521	Televizyon, radyo, müzik seti
2651	Ölçme, test, seyrüsefer cihazları	9030, 9027, 9014	Multimetre, osiloskop, ölçüm cihazları

ÖNE ÇIKAN NOKTALAR

Türkiye–Çin ikili dış ticaretine dair son 5 yıllık (2019–2023) veriler:

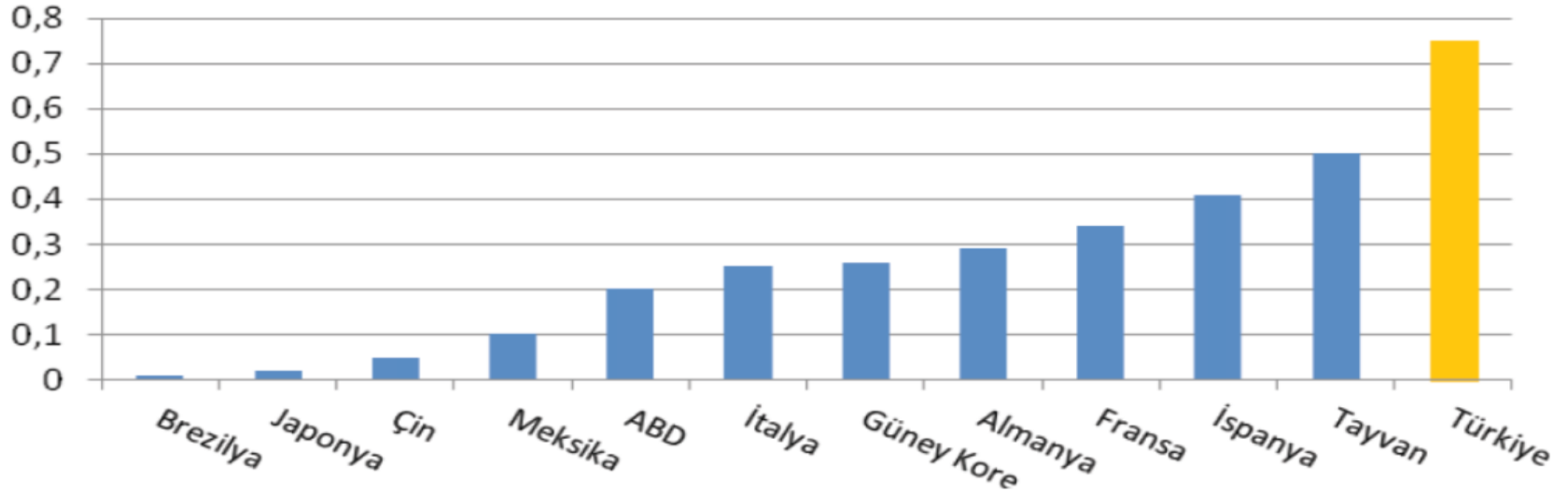
Yıl	Dış Ticaret Hacmi (Milyar \$)	Türkiye'den Çin'e İhracat (Milyar \$)	Türkiye'nin İthalatı (Milyar \$)	Ticaret Dengesi (Açık)
2019	22,0	2,7	18,5	-15,8
2020	25,0	2,9	22,0	-19,1
2021	32,0	3,7	32,2	-28,5
2022	44,6	3,3	41,3	-38,0
2023	43,4	4,33	39,0	-34,7

Genel Eğilim:

- Ticaret açığında sürekli yüksek seviyelerde seyrediyor: Türkiye'nin Çin'e ithalatı ihracatının 9–10 katı üzerinde.
- Müdahale edilmediği takdirde bu dengesizliğin artarak devam etmesi kaçınılmaz.

İTHALAT BAĞIMLILIK

Sanayi için işlem görmüş hammaddeler, muhtelif ürün üretimi için yassı çelik, otomobil için lastik, cam, kablo, pantolon için fermuar, gömlek için düğme, beyaz eşya için elektronik kontrol kartı vb. gibi ülkemizde üretilmekte olan veya üretilmesi teknik olarak en mümkün olan kalemlerden oluşur. Bunları ithal olarak kullanmayı tercih eden sanayicinin, neden yerli yan sanayiden bu ara ürünleri bulamadığını veya bulduysa neden tercih edip kullanmadığının nedenlerini tespit edip çözüm üretmek sanayi odalarının, sektör örgütlenmelerinin öncelikli görevi haline getirmeliyiz.

Şekil 2. 2: Türkiye ve Diğer Bazı Ülkelerin İthalat Bağımlılık Oranları

(Değerler 100 birim ihracat yapmak için kaç birim İthalat yapılması gerektiğini göstermektedir)

Kaynak: Güven Sak, "Cari açığın birinci sorumlusu üretim yapımızdır", ASOFORUM, Ankara Sanayi Odası Organi, Temmuz/Ağustos 2011, s.33.

<https://www.aso.org.tr/site/files/pdf/asomedyas/2011temmuzagustos.pdf>

NE YAPMALI

sektörün rekabet koşullarının iyileştirilmesi gerekli

84 ve 85 GTİP kodlarında nihai ürüne tekabül eden bazı kalemlerde cep telefonu, küçük ev eşyaları vb. ciddi önlemler almış olmakla beraber bir çok nihai ürün ve ara malı olarak değerlendirilecek birçok GTİP kodunda hiçbir koruyucu önlem ve gümrük vergisi yoktur. Bu sadece Türkiye için değil tüm Avrupa içinde benzerdir.

Sektör olarak öncelikle ülkede üretim imkanları bulunan tüm kalemlerde en azından Çin'in uyguladığı miktarlarda gümrük vergisi konulmasını talep ediyoruz. Türkiye'de ve Avrupa'da henüz üretimi bulunmayan elektronik bileşen (komponent) sınıfı hariç, GTİP nosu 84 ve 85 ile sunulan tüm kalemlere mümkünse Avrupa ile birlikte gümrük vergisi konulmasının sektörün gelişimi açısından çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Aynı ürün gruplarında Çin'in Türkiye'ye uyguladığı gümrük vergileri oranı %5 civarındadır.

Bilindiği gibi, Askıya Alma Sistemi ile Türkiye ve AB'de üretimi bulunmayan sanayi ürünleri için gümrük vergilerini askıya alma, AB ve Türkiye'de üretimi bulunan ancak yetersiz olan ürünler için ise tarife kontenjanı (kota) uygulanmaktadır. Bu uygulama ile sanayicinin hammaddelere erişiminin kolaylaştırılması ve uluslararası piyasada rekabetçiliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Bu listede sektörümüzü ilgilendiren birçok nihai mal ve ara malı üründe özellikle Türkiye'de üretimler söz konusu iken gümrük vergileri askıya alınmıştır. Bu liste üzerinde sektör ve bakanlık yetkilileri birlikte çalışmalar yaparak hem bizim hem Avrupa'nın bazı kalemlere bir miktar vergi koymasını sağlayabilirsek hem iç Pazar hem de Avrupa'nın bu ürün gruplarındaki ihtiyacını uzak doğu yerine Türkiye'den karşılanmasını sağlayabiliriz.

Bu süreç aşağıda Ticaret Bakanlığının linkinde anlatıldığı şekilde ve tarihlerde yapılmaktadır

Bakanlık süreci burada anlatmış : [Askıya Alma Sistemi \(ticaret.gov.tr\)](https://www.ticaret.gov.tr)

Önümüzdeki en yakın tarihler aşağıda:

	Ocak Dönemi	Temmuz Dönemi
Askıya Alma ve Kotaların Yürürlüğe Girişi	01 / 01 / 2026	01 / 07 / 2026
Taleplerin Genel Müdürlüğe İletileceği En Son Tarih *	15 / 02 / 2025	15 / 08 / 2025

NE YAPMALIYIZ ?

Görüş bildiren firma sayısı : 6 Firma

GTİP	TANIM	2022	2023	2024	TÜRKİYE	ALMANYA	ÇİN	ÖNERİ
					TEMEL GÜMRÜK VERGİSİ	TEMEL GÜMRÜK VERGİSİ	TEMEL GÜMRÜK VERGİSİ	
85.01	Elektrikli motorlar ve jeneratörler [elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]	1.200.227	1.316.129	1.264.770				
		25.792.009	27.342.143					
8501101000	Gücü 18 W.ı geçmeyen senkron motorlar				4,7	1,1	10,5	
8501109100	Üniversal alter natif akım/d doğru akım (AC/DC) motorları				2,7	1,1	10,5	
8501109310	Oyuncaklarda kullanılanlar				2,7	1,1	10,5	
8501109390	Diğerleri				2,7	1,1	10,5	
8501109910	Oyuncaklarda kullanılanlar				2,7	1,1	10,5	
8501109990	Diğerleri				2,7	1,1	10,5	
8501200011	Gücü 7,5 kW.dan az olanlar				Muaf	0,8	10,7	
8501200012	Gücü 7,5 kW. veya daha fazla olanlar				Muaf	0,8	10,7	
8501200090	Diğerleri				2,7	0,8	10,7	
8501310010	Sivil hava taşıtlarında kullanılmaya mahsus, gücü 735 W.ı geçen				Muaf	0,8	10,6	
8501310090	Diğerleri				2,7	0,8	10,6	
8501322011	Sivil hava taşıtlarında kullanılmaya mahsus, gücü 7,5 kW.ı geçmeyen motorlar ve jeneratörler				Muaf	0,7	9,4	
8501322019	Diğerleri				2,7	0,7	9,4	
8501328011	Sivil hava taşıtlarında kullanılmaya mahsus, gücü 7,5 kW.ı geçen motorlar				Muaf	0,7	9,4	
8501328012	Sivil hava taşıtlarında kullanılmaya mahsus, gücü 7,5 kW.ı geçen jeneratörler				Muaf	0,7	9,4	
8501328019	Diğerleri				2,7	0,7	9,4	
8501330010	Motorlar				Muaf	0,7	6,1	
8501330021	Gücü 75 kW.ı geçen fakat 100 kW.dan az olanlar				Muaf	0,7	6,1	
8501330022	Gücü 100 kW. olanlar				Muaf	0,7	6,1	
8501330023	Gücü 100 kW.ı geçenler				Muaf	0,7	6,1	
8501330031	Motorlar				2,7	0,7	6,1	
8501330041	Gücü 75 kW.ı geçen fakat 100 kW.dan az olanlar				2,7	0,7	6,1	
8501330042	Gücü 100 kW. olanlar				2,7	0,7	6,1	
8501330043	Gücü 100 kW.ı geçenler				2,7	0,7	6,1	
8501345000	Cer motorları				2,7	0,4	9,4	
8501349210	Motorlar				2,7	0,4	9,4	
8501349220	Sivil hava taşıtlarında kullanılan jeneratörler				Muaf	0,4	9,4	
8501349230	Diğer jeneratörler				2,7	0,4	9,4	
8501349810	Motorlar				2,7	0,4	9,4	
8501349820	Sivil hava taşıtlarında kullanılan jeneratörler				Muaf	0,4	9,4	
8501349830	Diğer jeneratörler				2,7	0,4	9,4	
8501402011	Gücü 735 ila 750 W. arasında olanlar				Muaf	0,8	9,4	